

Könyvespolc

A vérfertőzésről

Az 1994-ben Francoise Heritier által szervezett szeminárium következményeként született meg a könyv, amely szót ad egy neuropszichiáter-etológusnak, egy gyermekgyógyásznak, egy bírónak és egy etnológusnak.

Francoise Heritier bevezetőjében elkülöníti az ún. első típusú incesztust, amely közvetlen szexuális kapcsolatot jelent vérrokonok között, és a második típusú vérfertőzést, ahol a családon belül létrejövő szexuális viszony alanyai egymásnak nem vérrokonai.

Boris Cymlnik, neuropszichiáter-etológus a vérfertőző érzésről írja fejezetét. Az irodalomban a vérfertőzés kiváltotta döbbenet a messzi múltba nyúlik vissza. Mindig is elképedtünk a létezésén, a gyakoriságán, a definícióján. Valamennyi kultúra kifejleszti saját teóriáját a vérfertőzésről. A szó puszta kiejtése undort, félelmet, visszautasítást vált ki. Ez a borzalom cáfolható, bizonyítékként a nyolcvanas évektől az Egyesült Államokban és Svédországban az orvosok, pszichológusok, bírók javasolják a büntethető „visszaélészerű vérfertőzés” és „a beleegyezéses vérfertőzés” megkülönböztetését „a gyermeknek a családon belüli szexualitásra való jogával” érvelve.

Az incesztus etológiáját vizsgálva megállapítást nyert az a tény, hogy valamennyi élőlénynél létezik egy olyan endokrin, viselkedési és eko-szociális erőcsoport, amely limitálja azokat a találkozásokat, amelyek ember mértékkel vér-fertőzőnek neveznénk. Pl. a csimpánzoknál a kölyök a párzási időszak alatt elkerüli az anyját, az aggodalom kifejezett testi jeleit mutatja. Az anyjuktól elválasztott kölykök viszont csak azzal a nősténnyel kerülnek el a párzási, aki nevelte őket, vagyis semmi sem akadályozza meg őket az anyjukkal létesített nemi kapcsolatban. A vérfertőzés szónak csak az emberek világában van értelme, ahol éppen a transzgresszió (törvény áthágása) tudata jellemzi a vérfertőző érzést. Pl. a szülők szétválása miatt Róbert és Angéla kis koruktól kezdve különéltek. Amikor a szülők úgy határoznak, hogy újra összeköltöznek, Róbert tizenhat, Angéle tizennégy éves. Nem testvéri, hanem valódi szerelmi érzést éreznek egymás iránt. Amikor az apa felfedezi ezt, a fiatalok kénytelenek szétválni. Hogy az elválást megkönnyítsék, mindketten külön-külön megházasodnak. Nincs vérfertőző érzésük, titokban továbbra is találkoznak.

A felmérésekből az derül ki, hogy a prostituáltak ötven százalékának az apjával volt az első szexuális kapcsolata. Vajon levonhatjuk-e azt a következtetést ebből, hogy a vérfertőző aktus készítette őket a prostitúcióra?

Dominique Vrignaud-nak mint bírónak, saját emberségét kell segítségül hívnia, amikor vérfertőző esettel áll szemben. Meggyőződése, hogy boldog incesztus nem létezik. Lille városában, ahol bírói tevékenységét gyakorolja, évente ötven-hatvan új eset kerül a hat gyermekbíró mindegyike elé (háromszáz - háromszázhatvan eset). A vérfertőző család legfőbb jellemvonása az izoláltság, a bezártság. Az apai funkció mindig hiányos, az „úri” helyettesíti, amely nem apa, nem férfi, nem férj és még csak nem is társ. A bíró részletesen bemutat hat hétköznapi vérfertőző esetet. Az esetekre jellemző néhány közös jellemvonás:

- a szociális-kulturális szint nem meghatározó
- a felfedést az esetek túlnyomó részében külső személy vagy maga a gyermek teszi meg
- a család vagy a családi csapat nagyon gyakran izolált, jellemző a párbeszéd hiánya

- az incestus gyakran régóta fennáll
- a felfedés válságos helyzetet teremt, amit a család maga old meg a felfedő megtagadásával, figyelmen kívül hagyásával.

Margarita Xanthakou fejezete zárja a könyvet „A vérfertőzés: álom és valóság” címmel. Az etnológus kutatásait évek óta a Peloponnészosi-félsziget déli részén végzi. Munkája során szembesül a görög mítoszokkal és legendákkal, az antik és a modern Görögország hagyományaival, irodalmával. A dalokban büntetik a vérfertőzést, sőt szinte kozmikus, katasztrofális szankciókat alkalmaznak. Visszatérő motívum a családon belüli kannibalizmus is, amikor a megölt áldozat húsát bosszúból felszolgálják a bűn elkövetőjének. A vérfertőzés és a családi kannibalizmus közötti összefüggés szinte mindenütt megtalálható a görög képzeletvilágban. A vérfertőzés kényszerből, nem pedig választásból alakult ki a görög mitológiában. Az elképzelt világegyetemben négy vagy öt istenség létezett a kezdet kezdetén, mindannyian ugyanabból az anyaméhből származtak. Nem is tudtak máshogy leszármazottakat nemzeni, csak vérfertőzéssel!

De térjünk vissza a mai görög valóságba, amely szörnyű igazságokat takar. A vizsgált régió egy kis falucskájában elítéltek egy apát kislánya és kisleánya megerőszakolásáért. Az esetet egy falubeli asszony magyarázza meg: „Most először kerül sor bírósági eljárásra. De mindenki nagyon jól tudja, hogy itt ez a szokás: a kisleányok és a kisleányok szüzességét az apjuk vagy a nagybátyjuk veszi el, ez a gyakorlat. Ha az apák vagy a nagybátyók megrontják a kisleányukat, az csak azért van, hogy később a férfiek ne okozzanak fájdalmat a kisleányoknak a nászéjszakán. Ami pedig a megerőszakolt kisleányt illeti, legalább tudni fognak szeretkezni a feleségükkel.” Meg kell jegyezni, hogy ez utóbbi érvet sokszor tulajdonítják Platónnak. Sajnos a prostituáltak nagy része (mindkét nem) ebből a régióból származik, a helyszínen pedig a külföldi pedofilok virágoztatják az üzletet. A Görög Gyermek-egészségügyi Intézet legfrissebb adatai szerint minden huszonötödik kisleány és minden harmincharmadik kisleány válik megerőszakolós vérfertőzés áldozatává – tudjuk meg az utolsó fejezetből.

(Francoise Heritier, Boris Cyrilditiek, Aldo Naouri, Dominique Vrignaud, Margarita Xanthakou: De l'inceste, Editions OdileJacob, 1994)
P. Gy.